

Asia: VN/35657/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi)

Ilmanlaadun turvaaminen, seuranta, hallinta, tiedottaminen ja mittausten laadunvarmennus

Kommenttinne ilmanlaadun seurantaa, hallintaa, tietojen toimittamista, tietovarantoa, ympäristön tilan seurantaa, tiedottamista ja mittausten laadunvarmennusta koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (142 a–142 d, 143, 144, 144 a, 144 b ja 209 §)

Esityksen keskeisiä tavoitteita ovat ilmanlaadun parantaminen, terveyshaittojen vähentäminen sekä mittausten ja seurannan kehittäminen. EU:n ilmanlaatudirektiivin uudistus ja sen terveysperusteiset tavoitteet ovat lähtökohtaisesti myönteisiä. Ilmanlaadun parantaminen ja kansanterveyden suojeleminen ovat tärkeitä tavoitteita.

On tärkeää, että ilmanlaadun turvaamista koskeva sääntely tukee ennakoivaa ja vaikuttavaa ilmansuojelutyötä. Kuitenkin ilmanlaadun hallintaan liittyvien veloitteiden tulee olla oikeassa suhteessa kunnan tosiasiallisiin vaikutusmahdollisuuksiin. Teollisuus-, raja- ja rannikkokaupungissa ilmanlaatuun vaikuttavat osin tekijät, jotka liittyvät valtion luvittamaan toimintaan tai rajat ylittävään kuormitukseen eikä kunnalla ole niihin välitöntä vaikutusmahdollisuutta.

Vastuunjako kunnan ja valtion viranomaisten välillä tulee olla selkeää, erityisesti tilanteissa, joissa ilmanlaatuun liittyvät kysymykset kytkeytyvät ympäristöluvitukseen ja valtion valvontatehtäviin. Päällekkäistä työtä tulee välttää.

Seurannan laajentaminen ja uudet suunnitelmavelvoitteet sekä raportointivaatimukset tule pitää kunnille kohtuullisena. Mallinnusten ja teknisen seurannan käyttö ilmanlaadun arvioinnissa on perusteltua mutta tämä on valtakunnallinen tehtävä, jonka toteutusta ei tule siirtää kunnille. Kuntien talous ja henkilöstöresurssi on rajallinen eikä mahdollista hallinnollisen tai taloudellisen taakan lisäämistä. Kunnilla ei myöskään ole välttämättä käytettävissä tarvittavaa asiantuntijaresurssia ilman lisäkustannuksia. Rajallisten resurssien vuoksi on varmistettava, että

kunnilla on helposti ja maksutta käytössä tarvittavat tiedot ja mallinnukset vaadittujen tehtävien hoitamiseksi sovitussa aikataulussa.

Keskeisenä uutena vaatimuksena seurannalle on perustaa supermittausasemia, joilla tulee mitata myös sellaisten epäpuhtauksien pitoisuuksia, joille ei, ainakaan vielä, säädetä ilmanlaatuvaatimuksia ja –tavoitteita. Kustannustehokkuussyistä on perusteltua, että hyödynnetään olemassa olevia tutkimus- ja mittausasemia. Ilmanlaadun mittausasemien sijoittelussa tulee kuitenkin huomioida alueellinen edustavuus. Mittausverkoston tulee kattaa myös teollisuus- ja rannikkoalueet sekä Pohjois-Suomen erityisolosuhteet.

Ilmanlaadun parantamista koskevat suunnitelmat

Kommenttinne ilmansuojelusuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 ja 145 a–145 c §)

-

Kommenttinne ilmansuojelun etenemissuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (145 d – 145 e §)

-

Kommenttinne lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmaa koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (146 §, ja 146 a)

-

Kommenttinne suunnitelmien laatimisen määräaikoja, päivittämistä, laatimismenettelyä, tiedottamista ja tietojen toimittamista koskeviin pykäliin ja niiden perusteluihin (147 ja 147 a)

-

Raja-arvojen saavuttamisen määräaikojen pidentäminen ja päästöosuuksia koskevat poikkeukset

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (147 b, 148 ja 148 a §)

Ilmanlaadun raja-arvojen saavuttamisessa on tärkeää hyödyntää direktiivin sallimaa joustoa määräaikojen pidentämisen ja poikkeusten osalta, kun paikalliset olosuhteet sitä edellyttävät. Poikkeusmenettelyjen tulee olla selkeitä, ennakoitavia sekä toimivia ja niiden kohdalla tulee huomioida alueen sijainti ja erityisolosuhteet. Poikkeusperusteiden laskentaan tarvittavan datan tuottaminen kuuluu valtiolle, eikä saa aiheuttaa lisätyötä- tai kuluja kunnalle.

Vireillepano-oikeus, muutoksenhaku ja valitusoikeus

Kommenttinne pykäliin ja niiden perusteluihin (186, 186 a, 190, 191, 194 a, 194 b ja 195 §)

Vireillepano- ja muutoksenhakuoikeudet turvaavat kansalaisten ja yhteisöjen oikeusturvan. Menettelyjen tulee kuitenkin olla selkeitä ja oikeasuhtaisia, huomioiden kuntien todelliset vaikutusmahdollisuudet, jotta ne eivät johda perusteettomien valitusten myötä kuntien kohtuuttomaan hallinnolliseen tai taloudelliseen kuormittumiseen.

Valtioiden rajat ylittävät epäpuhtaudet ja yhteistyö

Kommenttinne pykälään ja sen perusteluihin (211 a §)

-

Muut huomionne esityksestä

Kommenttinne ehdotuksen vaikutuksista (HE-luonnoksen luvut 4.2.1–4.2.3)

-

Muut kommenttinne esityksestä

Kunnan rooli on erityisesti ohjauksessa ja neuvonnassa, eikä kunnille tule asettaa velvoitetta antaa yleisiä tai laajoja määräyksiä tilanteissa, missä rajoittaminen määräyksiin ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista tai toimivaa. Paikallisissa rajoitustoimissa tulee huomioida paikalliset olosuhteet, kustannusvaikutukset ja todellinen saavutettava hyöty.

Ilmanlaatudirektiivin tavoitteet voidaan saavuttaa, kun kansallinen toimeenpano perustuu alueellisten erityispiirteiden tunnistamiseen, realistiseen ja selkeään vastuunjakoon sekä kuntien ja valtion tiiviiseen yhteistyöhön. Toimeenpanossa, valvonnassa ja seurannassa on varmistettava, ettei etenkin pienille kunnille aiheudu kohtuutonta hallinnollista tai taloudellista rasitetta. Monet kunnat kamppailevat jo nyt lisääntyvien tehtävien ja resurssipulan kanssa.

Maikkula Pipsa

Tornion kaupunki - Tornion kaupunginhallitus 4.5.2026 § 169